

Y

yn = *in*

Het voorzetsel komt in verschillende combinaties voor. De belangrijkste zijn: Van een schip dat gezonken is en op de bodem van het water ligt, zeg je dat het **yn 'e grûn** zit. Als je door een ander schip ► **sleep** ► **sto(o)mboat** wordt gesleept, zeg je dat je **yn 'e sleep** hangt. Als je tegenwind hebt, heb je **yn 'e wyn** ► **stôk**(4). Rust hebben of buiten gebruik zijn duid je aan met **yn 'e rêst** ► **rêst**(1, 2, 3). Een geladen schip heeft de **fracht yn**.

ynboud

1. *Invallend*. Bij ouderwetse lange smalle schepen die gemakkelijk overhielden, werd het opstaande boord boven het berghout scheef naar binnen geplaatst, waardoor het water minder snel binnenboord kon komen. Een dergelijk schip noemde je een **ynboud** schip.
2. *Ingebouwd*. Bij sommige hedendaagse skûtsjes is een binnenboordmotor in het schip gebouwd. Bij de SKS-skûtsjes is dat nergens het geval. Bij IFKS-schepen is het toegestaan dat ze tijdens wedstrijden - mits uitgeschakeld - blijven staan.

ynfalle = *binnenvallen*

1. Het binnenlopen van een schip in een haven ► **ynrinne**.
2. Een **steven**(1) die iets naar binnen vallend geconstrueerd is, noem je een **ynfallende steven**.

ynfar (de) = *invaart*

Plaats of vaart waar veel schepen in of naar toe varen ► **far**(2).

ynfeart (de) = *invaart*

Een vaarweg die een eind het land in gaat ► **feart**(2).

ynfiemje = *inpalmen*

Ook **ynfieme**. Touw (ongeveer) per vadem inhalen ► **fiem**(1) ► **ôffiemje** ► **opfiemje**.

ynfrette = *invreten*

Hout, touw of ijzer dat door weer en wind, wrijving of chemicaliën wordt aangetast ► **frette**.

ynhingje = *hangen*

Een diep geladen schip dat behoorlijk schuin zeilt **hinget der (swier) yn** ► **hingje**(2).

♣ *It hinget der swier yn > Het gaat uiterst moeilijk*

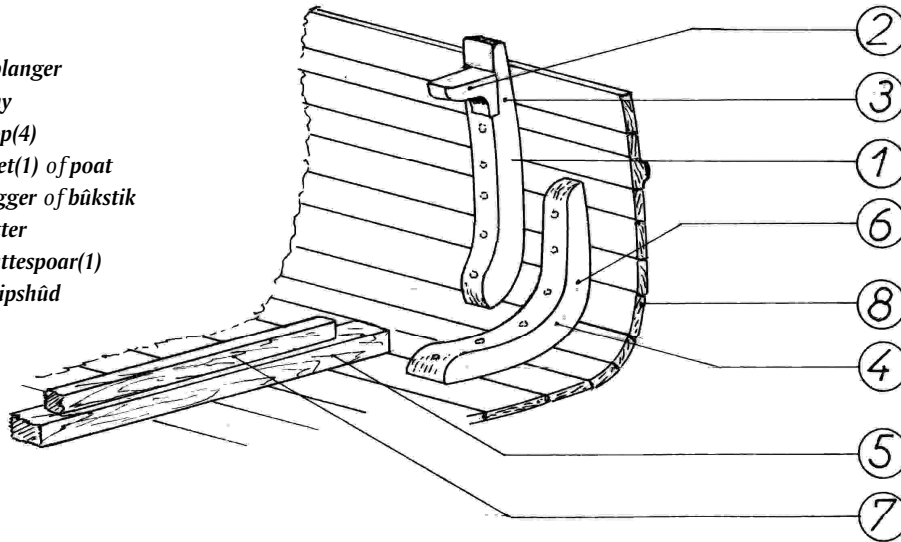
ynhout (it) = *inhout* (zie illustratie op pagina 288)

Ook **ribbe**, **spant** en **kromhout** of **kromstok**. Algemene aanduiding voor een opstaande rib van een in hout gebouwd schip, dikwijls in het meervoud gebruikt. Het woord inhouten wordt in bestekken van Friese scheepsbouwers ook specifiek gebruikt voor de kortere spanten (tot dekshoogte) die bijna om en om staan met de langere **oplangers** (waaraan ook de **boarden**(2) zijn bevestigd). Deze laatste zijn bij de kleinere houten schepen van het binnenwater dus in zekere zin zowel een deel van de **ynhouten** als ook hun tegenhangers. De **ynhouten** vormen samen het geraamte van het schip. Verschillende delen van een inhout of specifieke inhouten worden met eigen benamingen aangeduid. Een inhout rust met de **foet**(1) op het **flak**; betreft het een klein inhout dan heb je het ook wel over een **poat**. Het bovenste stukje van een **ynhout**, bij grotere schepen een daaraan gehechte oplanger waar de **boarden**(2) aan zijn bevestigd, noem je de **kop**(4). Waar het inhout aansluit op een **legger**(1) of **bûkstik**, is het daarmee verbonden door een balk naast dat buikstuk, **sitter** genoemd. De specifieke **leggers**(1) waar de **bûkdelling** op rust, noem je de **kattespoaren**(1) ► **spoar**(3). In de ijzerbouw spreekt men het meest over **spanten** of **wrangen**, de met hout samengestelde woorden worden hier niet gebruikt, uitgezonderd **saathout**.

In voor- en achterschip gaan de inhouten over in het **boechhout** en de (zware) **wrangen** ► **bân** ► **boechbân** ► **bolder**(t) ► **bret** ► **klûshout**(2) ► **kny** ► **koer**(1) ► **kolswyn** ► **kyl**(1) ► **legger**(1) ► **oerlanger** ► **oplanger** ► **sitter** ► **tean**(3) ► **tuskenstik**(1).

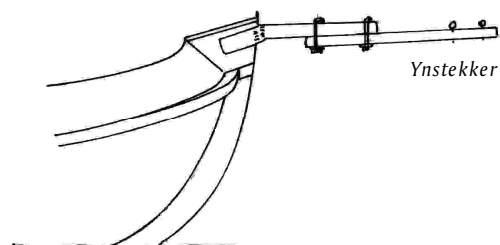
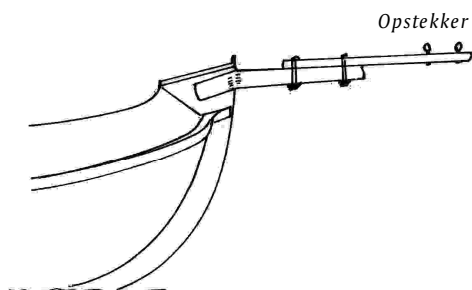
♣ *Goed of geef fan ynhouten wêze > Gezond en sterk van lijf en leden zijn* ► *swak fan ynhouten wêze > Zwak en ziekelijk zijn* ► *As de ynhouten net goed*

1. oplanger
2. kny
3. kop(4)
4. foet(1) of poat
5. legger of bûkstik
6. sitter
7. kattespoar(1)
8. skipshûd

- binne, sinkt it skip* > Zonder eensgezindheid en karakter gaat het verkeerd. *Hy is ien mei ynhouten* > Hij is iemand met (een goed en sterk) karakter. *ynseagje* = inzagen ▶ **roer**
Tusken de ynhouten berne wêze > Afkomstig zijn uit een schippersfamilie ▶ **kromhout**. *Tusken de ynhouten lizze* > Te bed liggen, ziek zijn.
- ynkylje** = killen ▶ **kylje**(1)
ynnimme = innemen
1. Je neemt een zeil tijdelijk in als je het reeft ▶ **reevje**.
 2. Je kunt een zeil innemen door het kleiner te (laten) maken. Dan kan ook met andere scheepsonderdelen gebeuren.
 3. Aan boord nemen, laden.
 ♦ *Hy is goed fan ynnimmen* > Hij kan heel wat op. *Hy wit fan ynnimmen* > Hij kan veel sterk drank op.
- ynpalmje** = inpalmen
1. Touw palmgewijs, dus hand over hand, inhalen ▶ **palm** ▶ **oerpalmje**.
 ♦ *Immen ynpalmje* > Iemand voor zich innemen
- ynpikke** = inhaken
 Een haak in een oog steken.
- ynrinne** = inlopen
1. Inhalen ▶ **oprinne** ▶ **rinne**.
2. Een haven binnenlopen ▶ **binne(n)falle** ▶ **haven** ▶ **oanrinne**(1, 2) ▶ **ynfalle**(1).
ynsile = inzeilen
1. Een bepaald water binnen zeilen ▶ **sile**.
 ♦ *Mei immen ynsile* > Het een of ander met iemand beginne of met iemand in moeilijkheden verzeild raken
 2. Tijdens het zeilen een gat (in het schip) veroorzaken. **De boech is ynsyld**, zeg je als bij een aanvaring een breuk of een deuk in de boeg is ontstaan.
 3. Een nieuw zeil voorzichtig al zeilend in vorm laten komen.
- ynsinke** = inzinken
ynsinking (de) = inzinking
 De mate waarin het schip in het water steekt ▶ **djipgong**(1).
ynsjitte = inschieten
 Innemen van **ballêst** ▶ **lade** ▶ **sjitte**(1) ▶ **útsjitte**(2).
ynskeare = inscheren
 Een **loper** door de **blokken** halen ▶ **skeare**(1) ▶ **útskeare**.
ynstallich = stilstaand

ynstallich

Water dat ergens blijft staan, noem je **ynstallich wetter**.

ynstekhaven (de) = *insteekhaver* ► **haven**

ynstekker (de) = *instecker*

1. Verlengstuk van de **loefbiter**(2) als die onder op het vaste stevenbeslag is gezet. Zit het bedoelde ijzer er bovenop dan is het een **opstekker**. Dat laatste komt het meeste voor.
2. Degene die bij het klinken ► **klinke** met een tang de hete klink in het ponsgat steekt.

ynwetterje = *inwateren*

Het binnendringen van water, specifieker: door vocht worden aangetast. Je gebruikt het woord in de laatste betekenis voornamelijk voor houtwerk en dan vooral bij naden die niet goed zijn gedicht, gelakt, geharpuisd of geteerd. Op zo'n ingewaterde plek wordt het hout zwart door schimmel ► **ferwaarje** ► **waar**(2) ► **ferwetterje**. Om het uiteinde van touw tegen uitrafelen en inwateren te beschermen breng je een windsel aan ► **wynsel**.